

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
Ruimtelijke Ontwikkeling & Milieu

Nummer

Kenmerk
18573

Raad d.d.
17-2-2016

Paragraaf begroting
Programma 03 Milieu, Klimaat en Duurzaamheid

Portefeuillehouder
drs. A.D. (Wendy) Ruwhof

Steller
A. (Annemiek) Haven

Datum
5 januari 2016

Onderwerp
Routekaart Klimaatneutraal 2040

Geadviseerd besluit

1. De Routekaart Klimaatneutraal 2040 vast te stellen
2. De Kadernota Duurzaamheid in te trekken
3. Paragraaf 3.1 Duurzaamheid en paragraaf 3.11 Energie en Klimaat uit de Milieunota 2013-2016 in te trekken

Toelichting op beslispunten

De routekaart Klimaatneutraal 2040 vast te stellen

Aanleiding is de afspraak in het coalitieakkoord 2014-2018 dat de gemeente Renkum in 2040 klimaatneutraal is en dat daarvoor een stappenplan wordt geformuleerd waarin wordt uitgewerkt hoe dit doel te bereiken en welke stappen daarvoor nodig zijn. De voorliggende routekaart vormt dit stappenplan.

Het klimaat is aan het veranderen. De effecten van deze verandering worden steeds duidelijker merkbaar. Sinds het begin van de 20^e eeuw is de gemiddelde temperatuur in Nederland met 1,7 graden gestegen en deze trend zet zich door. Deze temperatuurstijging gaat hand in hand met andere verschijnselen, zoals het stijgen van de zeespiegel en het vaker voorkomen van extreem weer. Daarnaast heeft klimaatverandering ook effect op de gezondheid, infrastructuur, woningen en voedselproductie. Het raakt aan alle economische en maatschappelijke sectoren, bedreigt onze welvaart en heeft effect op internationale veiligheids- en verdelingsvraagstukken.

De uitdagingen met betrekking tot klimaat en duurzaamheid zijn zodoende fors en zullen de komende jaren alleen nog maar verder toenemen. Forse inspanning op het gebied van energiebesparing en hernieuwbare energieopwekking zijn noodzakelijk om Nederland minder afhankelijk van kolen, olie en gas te maken. Dat levert niet alleen milieuwinst op, maar ook kostenbesparing en economische kansen.

De routekaart geeft richting in het proces om te komen tot het einddoel namelijk klimaatneutraal in 2040.

De routekaart bevat de uitspraak over wat wij verstaan onder klimaatneutraal en schetst via welke routes, waarlangs aangegeven wordt wat er kan en moet gebeuren en hoe het eindpunt bereikt wordt. De routekaart is echter geen navigatiesysteem dat exact de route voorschrijft, daarvoor gaan de ontwikkelingen in techniek en maatschappij te snel en zijn deze te onvoorspelbaar. Onderweg zal steeds duidelijker worden hoe de doelen het best bereikt kunnen worden.

De routekaart is bedoeld als instrument voor de gemeente om uitvoering te geven aan de afspraak uit het Coalitieakkoord 2014-2018 en geeft tegelijkertijd focus en coördinatie. Onderhavige routekaart is een stap naar een gecoördineerd gemeentelijk klimaatbeleid. Geen losstaande projecten maar gerichte keuzes op thema's waar de gemeente de grootste meerwaarde heeft. Daarnaast is de routekaart voor en door iedereen die in de gemeente woont en werkt. Want het realiseren van de klimaatambities kunnen we als gemeente niet alleen. Om partijen bij elkaar te brengen en initiatieven verder te brengen vervult de gemeente een aanjaagfunctie. Dit houdt in dat zij partijen informeert, enthousiasmeert en stimuleert om gezamenlijk een oplossing te zoeken voor het klimaatvraagstuk. De gemeente faciliteert partijen bij projecten en verbindt initiatieven. Naast gemeentelijke financiering is er ook sprake van provinciale en nationale en Europese financiering om de klimaatdoelstelling te realiseren.

De Kadernota Duurzaamheid in te trekken

In 2010 heeft de gemeente de *Kadernota Duurzaam Renkum* vastgesteld, met als doel om duurzaamheidsaspecten in toekomstig beleid en uitvoering te verankeren. De Kadernota Duurzaam Renkum loopt tot 2015 en zal met het vaststellen van de routekaart komen te vervallen.

Paragraaf 3.1 Duurzaamheid en paragraaf 3.11 Energie en Klimaat uit de Milieunota 2013-2016 in te trekken

In de Milieunota gemeente Renkum, Milieukader 2013-2016 is de ambitie uitgesproken om in 2040 een klimaat neutrale gemeente te zijn. Hierbij is als actiepoint opgenomen dat er een stappenplan wordt opgesteld met doelstellingen om deze ambitie te bereiken. Met het vaststellen van de Routekaart Klimaatneutraal 2040 komt paragraaf 3.1 Duurzaamheid en paragraaf 3.11 Energie en Klimaat uit de Milieunota 2013-2016 te vervallen. De Routekaart Klimaatneutraal 2040 is een daarmee een voortzetting van beleid en acties zoals in deze paragrafen is verwoord.

Gemeentelijke financiering

Op de begroting is een structureel budget (€20.000 voor Energie en Klimaat en €16.691,00 voor Milieu en Duurzaamheid) en 0,89 Fte per jaar opgenomen voor duurzaamheid. Daarnaast heeft u meerdere stimuleringsleningen, duurzaamheidslening voor particulieren, voor Vereniging voor Eigenaren en voor Maatschappelijk vastgoed ingesteld.

Provinciale financiering

Vanuit het Gelders Energie Akkoord 2015 "Verbreden, verdiepen en versterken" dat ook door u is ondertekend is zo'n 80 miljoen euro beschikbaar gesteld door de provincie Gelderland voor het realiseren van de klimaatambities. Via diverse thematafels worden voor de onderwerpen uit het Gelders Energie Akkoord plannen gemaakt en ingediend bij de Provincie Gelderland. Op basis van deze plannen bepaalt de provincie Gelderland welke instrumenten ingezet worden om deze plannen te realiseren. Financiering is hierin een van de instrumenten.

Daarnaast is er de integrale MIRT-Agenda stedelijk netwerk Arnhem – Nijmegen. De basis voor de gebiedsgerichte opgave zoals de provincie Gelderland die formuleert.

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

2 van 12

Bij de uitwerking van de MIRT-agenda is de gezamenlijke ambitie geformuleerd voor het regionale ruimtelijk-economisch programma. De focus ligt daarbij op een drietal iconoprojecten waaronder Smart energy. Voor de totale gebiedsopgave die zich uitstrekt over heel Gelderland is in totaal 90 miljoen euro beschikbaar.

Landelijke en Europese financiering

Ook zal er zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van Landelijke en Europese subsidie regelingen.

Om de Renkumse klimaat ambitie te realiseren is het noodzakelijk dat de gemeentelijke investering gecontinueerd blijft en afhankelijk van landelijke en provinciale ontwikkelingen bijgesteld wordt. Tegelijkertijd is het blijven opzoeken van regionale samenwerking belangrijk. Weten wat er speelt, verbinden van Renkumse initiatieven en projecten met die van andere gemeenten en maatschappelijke organisaties, kansen benutten.

Beoogd effect

De thema's waar de gemeente zich in de komende jaren op richt zijn:

- Energiebesparing in de bestaande woningvoorraad.
- Energiebesparing bij bedrijven.
- Nieuwe Energie: het produceren van duurzaam opgewekte energie

Bovengenoemde thema's zijn terug te vinden in de routes die leiden tot Klimaatneutraal 2040.

Route: woningbouw, duurzame economie, nieuwe energie, mobiliteit en gemeentelijke organisatie

Route Woningbouw: energiebesparing in de bestaande woningbouw

De bestaande woningvoorraad heeft een bijdrage van 22 procent in de totale CO₂ uitstoot van de gemeente Renkum. Zodoende kan energiebesparing in woningen een grote bijdrage leveren aan een reductie van de totale uitstoot van CO₂.

Realisatie van onderstaande doelstelling is een gezamenlijke opgave van verschillende partijen uit de gemeente Renkum.

Doelstelling korte termijn tot 2020

1. Het voorkomen van autonome groei van het energieverbruik in de gemeente.
2. 5000 woningen (huur- en koopwoningen) isoleren
3. 1600 woningen (huur- en koopwoningen) zijn voorzien van lokaal opgewekte energie
4. Huurwoningen: standaard verbeteren van woningen tot minimaal Label C conform prestatieafspraken 2015-2018
5. Huurwoningen: 15% minimaal Label B vanaf 2018-2020 conform Gelders Energieakkoord
6. Nieuw te bouwen woningen volgen het GPR score zoals opgenomen in het Bouwbesluit

Doelstelling middellange termijn 2020 tot 2030

1. Het voorkomen van autonome groei van het energieverbruik in de gemeente.
2. 6000 woningen (huur- en koopwoningen) isoleren
3. 5000 woningen (huur- en koopwoningen) zijn voorzien van lokaal opgewekte energie
4. Huurwoningen: 50% aantal huurwoningen is met label B voorzien en 25% met minimaal Label A

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

3 van 12

5. Nieuw te bouwen woningen in de gemeenten zijn energieneutraal

Opgave Woningbouw

Doelstelling	2015-2020	2020-2025	2025-2030	2030-2035	2035-2040
Voorkomen van autonome groei energieverbruik	100 %	100%	100%	100%	100%
Aantal woningen isoleren	5000	2000	4000	2000	100%
Aantal woningen voorzien van lokaal opgewekte energie	1600	2000	3000	6000	100%
Aantal bestaande huurwoningen verbeteren met minimaal Energielabel	25% tot minimaal Label C 2015- 2018 15% tot minimaal Label B vanaf 2018	50% minimaal Label B	50% minimaal Label B en 25% minimaal Label A	75% minimaal Label A	100% Energieneutraal
Nieuw te bouwen woningen	Volg Bouwbesluit GPR Score 7	Volg Bouwbesluit	Ergieneutraal	Ergieneutraal	Ergieneutraal

Route Duurzame Economie: energiebesparing bedrijven

De route duurzame economie is bedoeld om duurzaamheidsinitiatieven uit de markt verder te stimuleren en te verbinden via de aanpak van de 4 O's: Overheid, Ondernemen, Onderwijs en Onderzoek. Daarbij is er aandacht voor verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen, het scheppen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat en het stimuleren van groene werkgelegenheid.

Realisatie van onderstaande doelstelling is een gezamenlijke opgave van verschillende partijen uit de gemeente Renkum.

Doelstelling korte termijn tot 2020

1. Verduurzaming van de Renkumse economie door het stimuleren van verduurzaming op bedrijventerreinen
2. Het stimuleren van bedrijven om maatregelen te nemen gericht op energiebesparing en duurzame energieopwekking waardoor de CO₂ uitstoot met 25% afneemt.
- 2b. Onderzoeken mogelijkheid korting op leges bij de duurzame investeringen
3. Het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor duurzame bedrijven.
4. Het verduurzamen van evenementen

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

4 van 12

Doelstelling middellange termijn 2020 tot 2030

1. Evenementen zijn klimaatneutraal en duurzaam
2. Het stimuleren van bedrijven om maatregelen te nemen gericht op energiebesparing en duurzame energieopwekking waardoor de CO₂ uitstoot in totaal met 75% is afgenomen
3. Het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor duurzame bedrijven.

Opgave Duurzame economie

Doelstelling	2015-2020	2020-2025	2025-2030	2030-2035	2035-2040
Evenementen zijn klimaatneutraal	25%	25%	50%	100%	100%
Verduurzamen bedrijven terreinen	25%	25%	25%	25%	100%
CO ₂ uitstoot bedrijven neemt af	25%	25%	25%	25%	100%

Route Nieuwe Energie

In Europees verband is er voor Nederland afgesproken dat in 2020 14 procent van de energieproductie duurzaam wordt opgewekt. Om voor de gemeente Renkum het huidige aandeel duurzame energie te verhogen van 10,5 procent naar 14 procent in 2020, is het noodzakelijk dat er een mix van duurzame energievormen moet worden gerealiseerd.

Realisatie van onderstaande doelstelling is een gezamenlijke opgave van verschillende partijen uit de gemeente Renkum.

Doelstelling korte termijn tot 2020

1. 25% van de gebouwen met een openbare functie zoals scholen en sportverenigingen is duurzame energie opgewekt
2. 25% van de gebouwen in beheer van de gemeente zijn voorzien van zonnepanelen
3. 1600 woningen (huur- en koopwoningen) zijn voorzien van lokaal opgewekte energie (zie route woningbouw)
4. Gemeente onderzoekt en stimuleert in samenwerking met andere partijen kansrijke vormen duurzame energie waaronder wind en waterenergie, biomassa en groen gas
5. Er zal terughoudend omgegaan worden met extra regelgeving voor nieuwe vormen van energie.

Doelstelling middellange termijn 2020 tot 2030

1. 50% van de gebouwen met een openbare functie zoals scholen en sportverenigingen is duurzame energie opgewekt
2. 50% van de gebouwen in beheer van de gemeente zijn voorzien van zonnepanelen

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

5 van 12

3. 5000 woningen (huur- en koopwoningen) zijn voorzien van lokaal opgewekte energie (zie woningbouw)
4. Gemeente onderzoekt en stimuleert in samenwerking met andere partijen kansrijke vormen duurzame energie waaronder wind en waterenergie, biomassa en groen gas

Opgave Nieuwe Energie

Doelstelling	2015-2020	2020-2025	2025-2030	2030-2035	2035-2040
Percentage gebouwen met openbare functiewaar duurzame energie wordt opgewekt	25%	25%	25%	25%	100%
Percentage gebouwen in beheer van de gemeente voorzien van zonnepanelen	25%	25%	25%	25%	100%
Aantal woningen voorzien van lokaal opgewekte energie	1600	2000	3000	4000	100%
Onderzoeken en stimuleren vormen nieuwe energie	Samenwerken in minimaal 2 projecten				

Route Mobiliteit

Er zijn meerdere redenen waarom verdere verduurzaming van mobiliteit aandacht behoeft: kwaliteit van de leefomgeving, klimaatverandering, schaarste van fossiele brandstoffen. Het realiseren van duurzame mobiliteit vraagt nauwe samenwerking met andere overheden en marktpartijen. Vervoer is voor 9% verantwoordelijk voor de CO2 uitstoot in Renkum.

Realisatie van onderstaande doelstelling is een gezamenlijke opgave van verschillende partijen uit de gemeente Renkum.

Doelstelling korte termijn tot 2020

1. Het verminderen van het aantal autokilometers door het stimuleren van het gebruik van het openbaar vervoer, door het verbeteren van de kwaliteit van het openbaar vervoer en door gedragsbeïnvloeding
2. Het stimuleren van het gebruik van de fiets door gedragsbeïnvloeding en het verbeteren van de fietsinfrastructuur
3. Het stimuleren van autodelen
4. Het vergroten van het gebruik van energie-efficiëntere voertuigen door het opnemen van duurzaamheidseisen bij de aanbesteding van openbaar vervoerconcessies.
5. Het stimuleren van het rijden met schone (elektrisch, groen gas of waterstof) en zuinige Voertuigen
6. 50% van het gemeentelijk wagenpark is verduurzaamd

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

6 van 12

Doelstelling middellange termijn 2020 tot 2030

1. Het verminderen van het aantal autokilometers door het stimuleren van het gebruik van het openbaar vervoer, door het verbeteren van de kwaliteit van het openbaar vervoer en door gedragsbeïnvloeding
2. Het stimuleren van het gebruik van de fiets door gedragsbeïnvloeding en het verbeteren van de fietsinfrastructuur
3. Het stimuleren van autodelen
4. Het vergroten van het gebruik van energie-efficiëntere voertuigen door het opnemen van duurzaamheidseisen bij de aanbesteding van openbaar vervoerconcessies
5. 100% van het gemeentelijk wagenpark is verduurzaamd

Opgave Mobiliteit

Doelstelling	2015-2020	2020-2025	2025-2030	2030-2035	2035-2040
Faciliteren en stimuleren autodeel initiatieven	5	5	..		
Opnemen duurzaamheidseisen bij aanbestedingstrajecten OV	100%	100%	100%	100%	100%
Verbeteren van fietsinfrastructuur	zie doelstelling RO beleid				
Het stimuleren van het rijden met schone (elektrisch, groen gas of waterstof) en zuinige voertuigen	Deelname in minimaal 3 projecten	Deelname in minimaal 3 projecten			
Verduurzamen gemeentelijk Wagenpark	50%	100%	100%	100%	100%

Route Gemeentelijke organisatie

Hoewel de bijdrage van de eigen organisatie beperkt is (< 7% van de totale CO2 emissie in de gemeente) is het wel de enige waar de gemeente direct en alleen zeggenschap over heeft. De gemeente heeft daarnaast natuurlijk een voorbeeldfunctie. Tenslotte kan de gemeente, bijvoorbeeld als launching customer, mogelijk ook de lokale markt beïnvloeden. Realisatie van onderstaande doelstelling is een gezamenlijke opgave van verschillende partijen uit de gemeente Renkum.

Doelstelling korte termijn tot 2020

1. Inzicht in CO₂ uitstoot door uitvoering geven aan de CO₂ prestatieladder
2. 100% duurzaam inkoopbeleid
3. 25% van de openbare verlichting is duurzaam/energiezuinig

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

7 van 12

4. Medewerkers handhaving zijn opgeleid om duurzaamheidsaspecten in bedrijven te kunnen beoordelen
5. Het Energieloket is opgezet

Doelstelling middellange termijn 2020 tot 2030

1. Gemeentelijke organisatie is voor 75% klimaatneutraal
2. 50% van de openbare verlichting is duurzaam / energiezuinig

Opgave Gemeentelijke Organisatie

Doelstelling	2015-2020	2020-2025	2025-2030	2030-2035	2035-2040
Inkoopbeleid is duurzaam	100%				
Openbare verlichting is duurzaam	25%	25%	25%	25%	100%
Gemeentelijke organisatie is klimaatneutraal	25%	50%	75%	100%	100%
Opleiding medewerkers team Handhaving	100%	100%	100%	100%	100%
Energieloket	100%				

Kader

Internationaal zijn afspraken gemaakt en worden doelen gesteld om de uitstoot van broeikasgassen en dan met name CO₂ te beperken en de productie van duurzaam opgewekte energie te vergroten. In Europees verband is voor Nederland als overkoepelend klimaatdoel 20 procent CO₂ reductie en 14 procent duurzame energieproductie in 2020 afgesproken. Het lange termijn perspectief van de Europese Commissie is uiteindelijk om te komen tot 80 tot 95 procent CO₂ reductie in 2050 ten opzichte van 1990.

Landelijk is in 2013 het *SER Energieakkoord voor duurzame groei* ondertekenend. Dit akkoord wil een krachtige impuls geven aan de economie en het mogelijk maken om grote stappen te zetten richting een energievoorziening die in 2050 volledig klimaatneutraal is. Ruim veertig organisaties, waaronder de overheid, werkgevers, vakbeweging, natuur- en milieuorganisaties, andere maatschappelijke organisaties en financiële instellingen zetten zich in dit verband in om de volgende doelen te realiseren:

- Een besparing van het finale energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent (100 petajoule) per jaar tot 2020
- Een toename van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking naar 14 procent in 2020
- Een verder stijging van dit aandeel naar 16 procent in 2023

Regionaal is in maart 2015 Het Gelders Energie Akkoord ondertekend door een groot aantal partijen waaronder 35 gemeenten waaronder de gemeente Renkum, 3 waterschappen, 7 omgevingsdiensten, koepels als VNO-NCW, Bouwend Nederland, Uneto-VNI, LTO, de Papierindustrie, bedrijvenverenigingen, 11 huurdersverenigingen en energiecoöperaties.

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

8 van 12

Daarmee bevestigen en versterken zij de afspraken gemaakt in het SER energieakkoord.

Doelstelling van het Gelders Energieakkoord is

- Klimaatneutraal Gelderland uiterlijk 2050
- In 2020 worden minstens 100.000 Gelderse huishoudens voor een substantieel deel voorzien van lokaal opgewekte energie
- In 2020 maken de woningbouwcoöperaties hun belofte waar: is de huurvoorraad van 240.000 woningen van (gemiddeld) een label B voorzien.

Lokaal neemt de gemeente Renkum haar verantwoordelijkheid in het klimaat- en energievraagstuk. In het *Coalitieakkoord* voor de periode 2014 - 2018 is concreet de doelstelling uitgesproken dat de gemeente Renkum in 2040 klimaatneutraal is en dat daarvoor een stappenplan wordt geformuleerd waarin wordt uitgewerkt hoe dit doel wordt bereikt en welke stappen daarvoor moeten worden gezet.

In 2010 heeft de gemeente de Kadernota Duurzaam Renkum vastgesteld, met als doel om duurzaamheidsaspecten in toekomstig beleid en uitvoering te verankeren. De Kadernota Duurzaam Renkum loopt tot 2015 en zal met het vaststellen van de routekaart komen te vervallen.

Tegelijkertijd is Klimaatbeleid een thema dat beleidsterreinen raakt. Het gaat om:

- De Woonvisie en de daarmee samenhangend de prestatieafspraken met de woningbouwcoöperatie
- Vastgoed en Inkoop
- Economie
- Ruimtelijk beleid
- Afvalbeleid
- Initiatieven op het gebied van fair trade
- Evenementenbeleid
- Mobiliteit

Argumenten

In de strategische visie 2040 "Strategisch Beleidskader Renkum (ver)bindt" is duurzaamheid een van de twee onderwerpen die als een rode draad doorwerkt op alle hoofdkeuzes en beleidslijnen. Duurzaamheid maakt een integraal onderdeel uit van de ontwikkeling van Renkum en hieraan wordt stapsgewijs met concrete maatregelen vorm aan gegeven.

In het coalitieakkoord is de doelstelling afgesproken dat de gemeente Renkum in 2040 Klimaatneutraal is en dat daarvoor een stappenplan wordt geformuleerd waarin wordt uitgewerkt hoe dit doel wordt bereikt en welke stappen daarvoor moeten worden gezet. De Routekaart vormt dit stappenplan, waarin de klimaatambities voor de lange termijn worden vertaald naar concrete doelstellingen en ook acties voor de korte termijn.

Tegelijkertijd wordt met deze nota wordt ook de nota Verordening van duurzaamheids- en stimuleringsleningen aan u aangeboden. De betreft deels een vervanging van de lopende leningen. Deze duurzaamheidsleningen zijn financiële instrumenten die ingezet worden in de uitvoering en dragen bij aan de doelstelling zoals verwoord in de Routekaart.

Met het vaststellen van de Routekaart Klimaatneutraal 2040 door de Raad komt de Kadernota Duurzaamheid te vervallen. In 2010 is de Kadernota Duurzaam Renkum vastgesteld, met als doel om duurzaamheidsaspecten in toekomstig beleid en uitvoering te verankeren.

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

9 van 12

De Kadernota Duurzaam Renkum loopt tot eind 2015. De Routekaart Klimaatneutraal 2040 is een voortzetting van beleid zoals in de Kadernota verwoord maar dan concreter en gericht op welke stappen nodig zijn om de doelstelling in 2040 te halen.

Zoals in de Strategische visie verwoord maakt het onderwerp Duurzaamheid en Klimaatneutraal integraal onderdeel uit van alle hoofdkeuzes en beleidslijnen. Dit vraagt een integrale /programmatische aanpak van de uitvoering. Bij een programmatische aanpak gaat het om het bereiken van strategische doelen, waarbij meerdere projecten en inspanningen nodig zijn om deze doelen te bereiken. Bij de start van een programma is nog niet exact bekend welke projecten en inspanningen nodig zijn. Daarnaast is er sprake van een bestuurlijke en ambtelijk opdrachtgever. Uitvoering van maatregelen gebeurt door de medewerkers uit de gehele organisatie welke is geregeld via de werkplannen.

Kanttekeningen

Er komen zonnepanelen bij, woningen worden geïsoleerd, samenwerking met Energie coöperaties krijgt vorm. Een groep koplopers die op een steeds meer professionele manier werkt aan het verduurzamen van de samenleving. Maar hoe krijgen we naast die koplopers de rest van het peloton mee. Dit gaat niet vanzelf. Het goede voorbeeld geven, stimuleren van de samenwerking zijn elementen die er toe bijdragen dat een grotere groep van inwoners, bedrijven wordt aangesproken.

Tegelijkertijd is de doelstelling ambitieus. Kunnen we wel zover vooruit kijken. En hoe zit het met de technologische ontwikkelingen? De routekaart Klimaatneutraal 2040 geeft richting in het proces om te komen tot het einddoel. De routekaart is geen navigatiesysteem dat exact de route voorschrijft, daarvoor gaan de ontwikkelingen in techniek en maatschappij te snel en zijn deze te onvoorspelbaar. Onderweg zal steeds duidelijker worden hoe de doelen het best bereikt kunnen worden. Uitdaging hierbij is om realistische en haalbare doelen te stellen.

Om de Renkumse klimaat ambitie te realiseren is het noodzakelijk dat de gemeentelijke investering minimaal gecontinueerd blijft en zo nodig aan de landelijke en provinciale ontwikkelingen bijgesteld wordt. Het huidige beperkte budget maakt het niet makkelijk om een grote ambitie te realiseren.

Draagvlak

Een RTA-werkgroep bestaande uit een drietal raadsleden heeft zich vanaf 2014 bezig gehouden met het onderwerp klimaatneutraliteit. Tijdens dit traject is samenwerking gezocht met de ambtelijke organisatie zodat een aantal activiteiten niet dubbelop gedaan zouden worden waaronder de informatieavonden voor bewoners en bedrijven. Om te horen wat er in de samenleving over het onderwerp Klimaat leeft heeft de RTA-werkgroep een tweetal klimaat cafés georganiseerd.

In totaal zijn hier zo'n 22 betrokken inwoners op afgekomen. Uit de gesprekken met inwoners kwamen ideeën en opmerkingen die als volgt zijn samengevat:

- De gemeente heeft een voorbeeldfunctie
- Bewustwording is het sleutelwoord
- Niet te veel regelgeving
- Elk project moet een CO₂ balans hebben.

Het is belangrijk dat de uitvoering van de routekaart ingebed en gemonitord wordt.

Een gesprek met betrokkenen uit het bedrijfsleven is niet gelukt. Het Eindverslag van de RTA-werkgroep Klimaat is als bijlage bijgevoegd.

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

10 van 12

Ook zijn een tweetal energie coöperaties actief in de gemeente Renkum. Inwoners en bedrijven kunnen zich hierbij aansluiten en bijvoorbeeld via de coöperatie stroom afnemen van lokaal opgewekte energie.

Aanpak/Uitvoering

Door middel van financiële, sociale en juridisch instrumenten wordt de uitvoering opgepakt. De gemeente ondersteunt andere investeerders door bijvoorbeeld het continueren en uitbreiden van een revoluerend fonds met lage renteleningen (voor particuliere duurzaamheidsleningen, Maatschappelijk Vastgoed en voor de Vereniging van Eigenaren loopt een dergelijke lening reeds). Ook een garantstelling door de gemeente kan een lening voor investeerders aantrekkelijker maken waardoor een project haalbaar wordt. Echter dit vraagt maatwerk en een gedegen risicoanalyse van het project. Incidentele subsidies behoren ook tot de mogelijkheid mits deze een bedoeld zijn om het project op gang te helpen. Waar mogelijk wordt gebruikt gemaakt provinciale, landelijke of Europese subsidieregelingen.

Een sterke inzet op samenwerking betekent ook sterk inzetten op sociale instrumenten. Een goed voorbeeld van een krachtig netwerkinstrument is het convenant. Het gaat daarbij om het maken van afspraken: concreet, met commitment van alle partijen. Een voorbeeld zijn de prestatieafspraken met de woningcoöperatie.

Daarnaast is het betrekken van de inwoners en bedrijven uit de Renkumse samenleving voorwaarde om de doelstelling klimaatneutraal 2040 te halen. Uitgangspunt is dat inwoners en bedrijven zelf belang hebben bij en verantwoordelijkheid nemen voor energiebesparing. De gemeente kiest daarom voor een combinatie van voorlichting en bewustwording (bijvoorbeeld via een wedstrijdelement te verbinden aan duurzaamheidsmaatregelen). Zij zal energiemaatregelen blijven stimuleren, door zelf initiatief te nemen, kaders te stellen, faciliteiten te bieden en als gesprekspartner er te zijn. Informatievoorziening via bijvoorbeeld het Energieloket is daarvoor een belangrijk instrument om inwoners en bedrijven te informeren over energiebesparing en opwekking. Tot slot wordt een klimaatplatform opgericht bestaande uit betrokken inwoners en bedrijven uit Renkum bedoeld als katalysator om de klimaatambities van de gemeente mee te helpen verwezenlijken. Zij voert daarbij geen eigen projecten uit.

Duurzaamheidsambassadeurs

Naast het betrekken van de samenleving is het van belang dat medewerkers van de gemeentelijke organisatie weten wat de opgave inhoudt en vervolgens meedoen waar de klimaatopgave raakt aan de andere beleidsopgaven. Een van de initiatieven om dat te bereiken is het continueren en uitbreiden van het netwerk van Duurzaamheidsambassadeurs dat in 2014 is opgezet. Deze ambassadeurs dragen het klimaatbeleid vanuit hun eigen vakgebied uit in de gemeentelijke organisatie. Rollen en taken hierbij zijn: faciliteren, ambities uitdragen, inspireren, verbindingen leggen intern en extern, kennis delen en doorgeven en hindernissen wegnemen. Om deze rollen en taken goed uit te kunnen voeren zijn een aantal randvoorwaarden van belang:

De ambassadeurs moeten verbondenheid hebben met de klimaatambities

De ambassadeurs zijn enthousiast en "*willen mensen verleiden mee te doen*"

De ambassadeurs hiervoor uren krijgen in het werkplan

Jaarlijks wordt de rol van de duurzaamheidsambassadeurs geëvalueerd.

Gemeente handhaaft effectief landelijke wet- en regelgeving en zorgt daarmee dat bedrijven zich minimaal houden aan de wettelijke verplichtingen op energiegebied.

Onderwerp

Routekaart Klimaatneutraal 2040

Datum

5 januari 2016

Kenmerk

18573

Pagina

11 van 12

Denk aan handhaving Wet Milieubeheer / Activiteitenbesluit (verplichte energemaatregelen door bedrijven) en Bouwbesluit (EPC handavingsnorm bij nieuwbouw). Als er sprake is van belemmerende regelgeving of procedures, kan de gemeente maatregelen nemen door deze aan te passen.

Communicatie

Na vaststelling publicatie in gemeentenuws in de Hoog en Laag

Financiële consequenties

Er zijn geen extra financiële consequenties.

Juridische consequenties

Er zijn geen extra juridische consequenties

Personele consequenties

Het toepassen van de programmatische aanpak wordt verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma.

Duurzaamheidsambassadeurs maken afspraken met hun leidinggevende over uren.

WMO-aspecten

Niet van toepassing

Duurzaamheid

De vast te stellen routekaart geeft invulling aan de duurzaamheidsambities

Effect op vermindering regeldruk

Geen

Alternatieven

Niet instemmen met de Routekaart Klimaatneutraal 2040.

Bijlage

1. Routekaart Klimaatneutraal 2040
2. Eindverslag RTA-Werkgroep Klimaat